

RAZEM DLA KULTURY

Raport z diagnozy potrzeb
kulturalnych mieszkańców
gminy Przeworno

Przeworno 2022 r.

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego

NARODOWE
CENTRUM
KULTURY

DOM
KULTURY+

Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach programu Narodowego Centrum Kultury: Dom Kultury+ Inicjatywy lokalne. Edycja 2022

Spis treści

I. Wstęp	3
II. Oferta inkluzywna - misja i wizja Gminnego Ośrodka Kultury	3
III. Obszar i zasięg diagnozy	4
IV. Narzędzia i metodologia	5
1. Badania ilościowe - formularz wywiadu w formie papierowej i elektronicznej	5
2. Spotkanie inauguracyjne - otwierające narady sąsiedzkie w gminie Przeworno	8
3. Międzypokoleniowe narady sąsiedzkie w świetlicach	10
4. Warsztat dla seniorów i młodzieży	10
5. Sonda uliczna	12
V. Najważniejsze wnioski z przeprowadzonej diagnozy	13
1. Dostęp do oferty i wydarzeń kulturalnych	14
2. Czego oczekują mieszkańcy gminy w zakresie oferty kulturalnej?	19
3. Dobre otoczenie - miejsca na kulturalne działania	22
4. Kultura dla młodych	23
5. Potrzeby osób w wieku senioralnym	25
6. Propozycje wydarzeń, o których mieszkańcy wspominali najczęściej przy okazji narad sąsiedzkich, odbywających się zarówno w siedzibie GOK Przeworno jak i kilku świetlicach w gminnych miejscowościach	26
7. Wyzwania i zadania stojące przed Gminnym Ośrodkiem Kultury w Przewornie	27
8. Największe trudności mające wpływ na prowadzenie działalności kulturalnej dla mieszkańców, z jakimi GOK w Przewornie, boryka się na co dzień	27
VI. Rekomendacje dotyczące planowanych do realizacji inicjatyw lokalnych	28
VII. Rekomendacje dotyczące dalszej działalności GOK w Przewornie	28
1. Kulturalne serce gminy	28
2. Kultura po sąsiedzku	29
3. Kultura dobrze widoczna	30
VIII. Podsumowanie	30

I. Wstęp

Gminny Ośrodek Kultury w Przewornie, aby być miejscem prawdziwie bliskim odbiorczyńom i odbiorcom, miejscem otwartym na ich autorskie pomysły i wspólną realizację inicjatyw kulturalno-społecznych, pozyskał dofinansowanie w ramach programu Dom Kultury + Inicjatywy Lokalne 2022. W pierwszym etapie projektu "Razem dla kultury" przeprowadzono diagnozę lokalną, która miała na celu rozpoznanie potrzeb w zakresie uczestnictwa w kulturze osób mieszkających w poszczególnych miejscowościach na terenie gminy oraz odkrywanie potencjału do wspólnego tworzenia kultury.

II. Oferta inkluzywna - misja i wizja Gminnego Ośrodka Kultury

Gminny Ośrodek Kultury w Przewornie jest instytucją kultury wpisaną do Rejestru Instytucji Kultury Gminy Przeworno pod numerem 1. Organizatorem GOK jest wiejska gmina Przeworno, licząca ok. 5 000 mieszkańców, do której należy w sumie 30 miejscowości, z których 19 to sołectwa. Gmina znajduje się w powiecie strzelińskim, w województwie dolnośląskim i zajmuje obszar o powierzchni 112 km², słynie z walorów przyrodniczo-krajobrazowych a dzięki bliskości natury sprzyja odpoczynkowi i turystyce weekendowej.

Podstawowym celem statutowym Gminnego Ośrodka Kultury w Przewornie jest prowadzenie działalności kulturalnej na terenie całej gminy, a poprzez to tworzenie i upowszechnianie kultury, kształtowanie wzorców aktywnego uczestnictwa w kulturze oraz wychowywanie przez sztukę. Do głównych zadań GOK-u należy realizacja programu edukacji kulturalnej oraz organizacja imprez kulturalnych w tym wydarzeń plenerowych.

Misją GOK w Przewornie jest pobudzanie w mieszkankach i mieszkańcach gminy chęci do działania i obcowania z kulturą oraz dążenie do zapewnienia profesjonalnego poziomu dostępnej oferty i jak najlepszych warunków do uczestniczenia w kulturze. Instytucja stwarza warunki sprzyjające integracji środowiska lokalnego, dzięki podejmowaniu współpracy z podmiotami (instytucjami, firmami, organizacjami pozarządowymi) działającymi na terenie gminy i powiatu.

Do 2023 roku GOK w Przewornie ma cel dotarcia ze swoją ofertą kulturalną do mieszkańców wszystkich miejscowości w gminie, rozszerzając tym samym zakres cieszących się największym zainteresowaniem zajęć i wydarzeń. Osiągnięcie tego celu jest możliwe dzięki skutecznemu pozyskiwaniu środków publicznych - z dotacji przyznanej przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego zostanie zakupiony środek transportu, umożliwiającą realizację działań w świetlicach wiejskich na terenie gminy.

III. Obszar i zasięg diagnozy

Diagnozą została objęta cała gmina Przeworno. Przygotowano i zrealizowano w sumie 8 spotkań informacyjno-diagnostycznych z mieszkankami i mieszkańcami gminy - były to osoby w różnym wieku, w tym osoby młode, dorosłe i w wieku senioralnym. Zespołowi GOK od początku zależało na włączenie w proces diagnozy wszystkich segmentów wiekowych, a dzięki temu dostosowanie swojej oferty do zróżnicowanych potrzeb swoich odbiorców. Spotkania odbywały się zarówno w siedzibie Gminnego Ośrodka Kultury w Przewornie, jak i w świetlicach w kilku miejscowościach na terenie gminy - w ten sposób o wiele łatwiej było zaktywizować lokalną społeczność do udziału w badaniu.

W ramach diagnozy lokalnej odbyły się spotkania w formie narad sąsiedzkich – w inkluzywnym i otwartym formacie, w następujących terminach i miejscach:

1. Spotkanie otwierające w GOK Przeworno 08.04.2022 r.
2. Narada sąsiedzka w świetlicy - Cierpice 28.04.2022 r.
3. Narada z seniorami w GOK Przeworno 06.05.2022 r.
4. Narada z młodzieżą w GOK Przeworno 06.05.2022 r.
5. Narada sąsiedzka w świetlicy - Rożnów 12.05.2022 r.
6. Narada sąsiedzka w świetlicy - Romanów 19.05.2022 r.
7. Narada sąsiedzka w świetlicy - Krzywina 24.05.2022 r.
8. Narada sąsiedzka w świetlicy - Jagielno 25.05.2022 r.

W każdym ze spotkań wzięło średnio udział od kilku do kilkudziesięciu osób. Najmniej liczną grupę uczestników stanowiła młodzież i choć w dedykowanym jej spotkaniu wzięło udział 5 osób, to młodzi uczestnicy byli obecni także przy okazji wszystkich spotkań sąsiedzkich w świetlicach, dodatkowo wspomagając zespół GOK w Przewornie przy ich organizacji. Aktywny udział tej grupy wiekowej był spowodowany wcześniejszymi działaniami GOK z przedstawicielami i przedstawicielkami tego segmentu - dzięki realizacji projektu z tą grupą przed rozpoczęciem diagnozy włączenie osób młodych było znacznie łatwiejsze. Pozostałe narady sąsiedzkie gromadziły porównywalną liczbę od kilkunastu do kilkudziesięciu mieszkańców, w tym:

Spotkanie otwierające w Gminnym Ośrodku Kultury w Przewornie - 24 osoby

Spotkanie w świetlicy w Cierpicach- 27 osób

Spotkanie dla Seniorów w GOK Przeworno - 13 osób

Spotkanie dla młodzieży w GOK- 5 osób

Spotkanie w świetlicy w Rożnowie - 14 osób

Spotkanie w świetlicy w Romanowie - 24 osoby

Spotkanie w świetlicy w Krzywini - 19 osób

Spotkanie w świetlicy w Jagielnie - 11 osób

IV. Narzędzia i metodologia

1. Badania ilościowe - formularz wywiadu w formie papierowej i elektronicznej:

Przez cały okres realizacji działań diagnostycznych, w wybranych punktach dostępny był papierowy mini formularz wywiadu, który można było wypełnić anonimowo. Formularz był dostępny w następujących, kluczowych dla lokalnej społeczności miejscach na terenie gminy: Urzędzie Gminy, Bibliotece, Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Przewornie a także w świetlicach wiejskich podczas porad sąsiedzkich, odbywających się w ramach niniejszego projektu. Formularze były także dostępne w siedzibie Gminnego Ośrodka Kultury w Przewornie oraz w wersji online.

**RAZEM
DLA KULTURY**

ANKIETA

Mam na imię

Mieszkam w

W jaki sposób korzystasz z kultury w swoim wolnym czasie?
.....

Gdybyś mógł/mogła zorganizować własne wydarzenie kulturalne, co by to było?
.....

Pytania badawcze w formularzu w wersji papierowej:

a) metryczka - pytanie o imię (płeć) i miejscowość zamieszkania w gminie;

b) dwa otwarte pytania badawcze:

1. W jaki sposób korzystasz z kultury w swoim wolnym czasie?

2. Gdybyś mógł/mogła zorganizować własne wydarzenie kulturalne, co by to było?

Pracownicy GOK Przeworno w ciągu niespełna dwóch miesięcy zebrali od mieszkańców imponującą ilość 288 sztuk wypełnionych formularzy.

Formularz udostępniany respondentom w formie elektronicznej podzielony został na dwie części:

- a) metryczkę - pytania o wiek, wykształcenie, aktywność zawodową, wskazanie miejsca zamieszkania w gminie
- b) osiem pytań otwartych związanych z uczestnictwem w życiu kulturalnym gminy Przeworno.

Pytania badawcze:

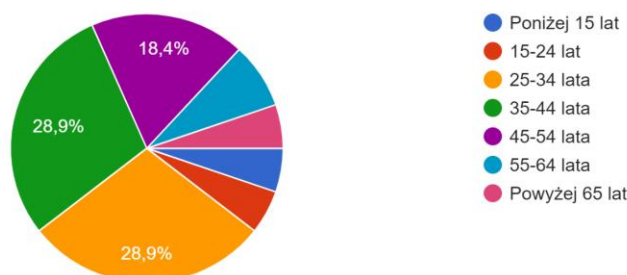
1. Czy jesteś rodzicem? Jeśli tak to, ile i w jakim wieku masz dzieci?
2. Czy znasz osoby (lub grupy osób), które wskazałbyś (wskazałybyś) jako lokalne talenty lub lokalnych liderów-organizatorów (liderki-organizatorki)? Jeśli tak wpisz kim są i skąd pochodzą.
3. W jakich wydarzeniach kulturalno-artystycznych bierzesz lub brałaś/brałeś udział w ciągu ostatnich 2 lat? Podaj nazwę wydarzenia oraz miejsce, w którym było zorganizowane.
4. Kiedy ostatni raz wzięłaś/wziąłś udział w wydarzeniu kulturalno-artystycznym?

5. Czy Przeworno i jego okolice kojarzą Ci się z jakimś konkretnym wydarzeniem lub cyklem działań kulturalno-artystycznych?
6. Jeśli miałybyś/miałbyś zaangażować się w organizację wydarzenia lub cyklu wydarzeń kulturalno-artystycznych to jakie by to były wydarzenia?
7. Czy w Twojej okolicy są jakieś miejsca, w których można zorganizować wydarzenia, a które pozostają niewykorzystane?
8. Gdybyś miała/miał wskazać lub zaproponować imprezę kulturalną, o której wiesz, że oprócz Ciebie wybiorą się na nią Twoi znajomi i sąsiedzi to czym musiałaby się ona charakteryzować?

Analiza statystyczna badanej grupy respondentów:

Wykres nr 1. Struktura wieku

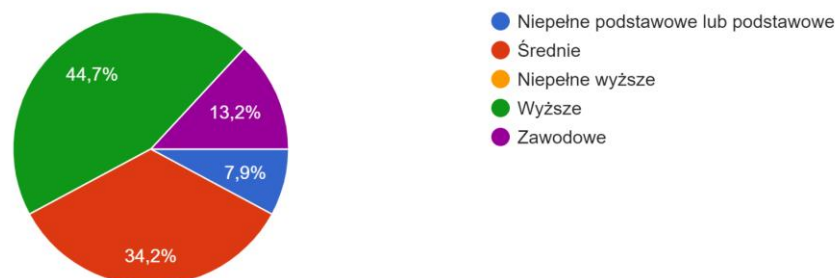
Podaj swój wiek:
38 odpowiedzi

W badaniu wzięło udział w sumie 38 osób, w wieku od poniżej 15 lat (2 osoby) do powyżej 65 lat (2 osoby). Najwięcej ankietowanych (po 11 osób) znajdowało się w przedziałach wiekowych: od 25 do 34 lat oraz od 35 do 44 roku życia.

Wykres nr 2. Struktura wykształcenia

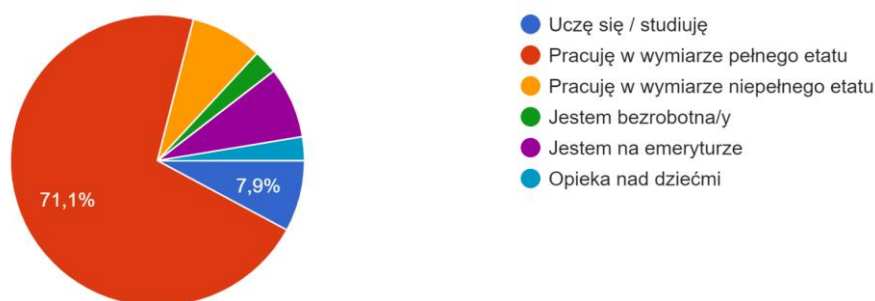
Podaj swoje wykształcenie:
38 odpowiedzi

Największa liczba badanych posiada wykształcenie wyższe (17 osób), i w kolejności: średnie wykształcenie ma 11 z badanych osób, zawodowe 5 i podstawowe 3 osoby.

Wykres nr 3. Aktywność zawodowa mieszkańców gminy

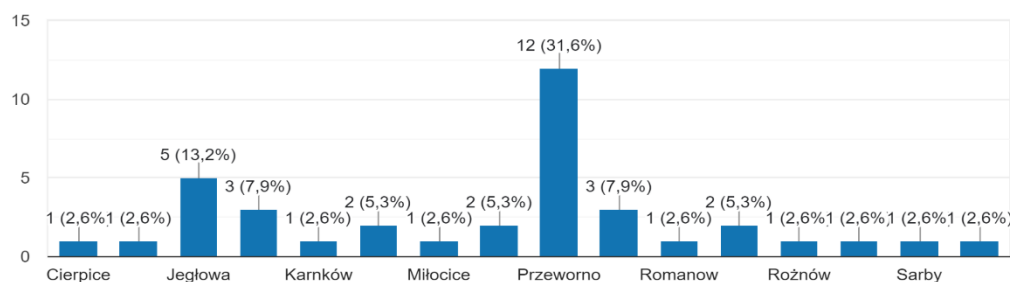
Określ swoją aktywność zawodową:
38 odpowiedzi

Zdecydowana większość mieszkańców udzielających odpowiedzi, ponad 71% (27 odpowiedzi) jest aktywna zawodowo i pracuje w pełnym wymiarze czasu. Pozostali respondenci: pracują w wymiarze niepełnego etatu (3 osoby), uczą się bądź studiują (3 osoby), są na emeryturze (3 osoby). Tylko jedna osoba opiekuje się dzieckiem i jedna jest bezrobotna.

Wykres nr 4. Miejscowości zamieszkania

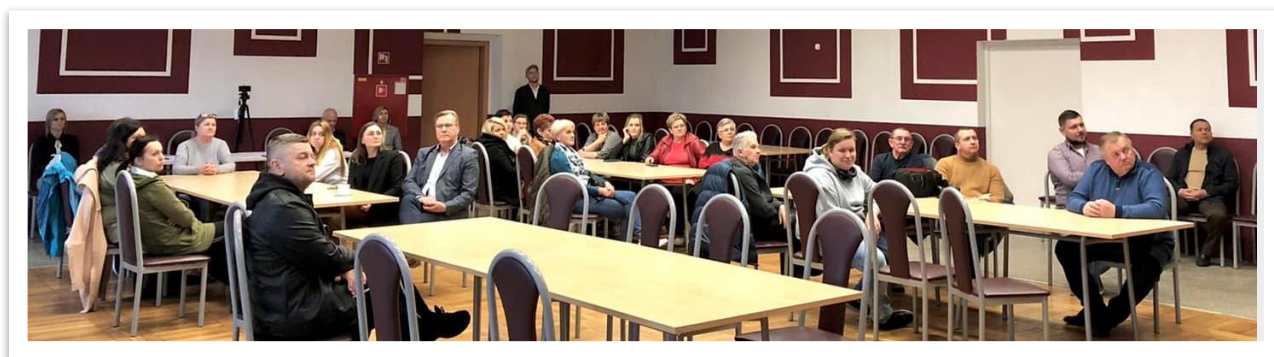
Podaj miejsce swojego zamieszkania (miejscowość):
38 odpowiedzi

Największą grupę w badaniu ankietowym stanowili mieszkańcy miejscowości Przeworno (15 osób). Pozostali badani reprezentowali następujące miejscowości: Jegłowa (8), Karnków (3), Romanów (3), Miłocice (3), Cierpice (1), Dobroszów (1), Rożnów (1), Sambrowiczki (1), Sarby (1), Żórawina (1).

2. Spotkanie inauguracyjne - otwierające narady sąsiedzkie w gminie Przeworno

Badanie jakościowe, które odbyło się w formie warsztatów stolikowych (world cafe) z zastosowaniem techniki "burza mózgu". Na pierwsze spotkanie zaprosiliśmy mieszkańców (różne grupy wiekowe) Przeworna i innych miejscowości z gminy, wójta gminy, liderów lokalnych, sołtysów oraz radnych. Przy 3 stolikach zgromadziły się w sumie 24 osoby.

Pytania badawcze:

MAPOWANIE POTENCJAŁÓW

Pytanie główne:

1. Czy znasz osoby (lub grupy osób), które wskazałbyś/ wskazałabyś jako lokalne talenty lub lokalnych liderów-organizatorów /liderki-organizatorki?

Pytania pomocnicze:

1. Czy ktoś spośród Twoich znajomych ma jakiś ciekawy talent lub hobby (np. gra na jakimś instrumencie muzycznym lub angażuje się w amatorski ruch teatralny)?
2. Czy w Twoim sąsiedztwie mieszkają twórcy, artyści lub rzemieślnicy?
3. Czy w Twoim sąsiedztwie mieszkają osoby, o których wiesz, że chcą angażować się w działania związane z kulturą i sztuką?
4. Czy w Twoim sąsiedztwie są przestrzenie, które niegdyś służyły jako miejsce do działań kulturalno-artystycznych?
5. Czy możesz wskazać inicjatywy tego typu, które warto przywrócić?

UCZESTNICTWO W KULTURZE POZA GOK w Przewornie:

Pytania główne:

1. W jaki sposób spędzasz swój wolny czas?
2. Czy korzystasz z dostępnej oferty kulturalnej i wydarzeń artystycznych? (nie dotyczy wydarzeń sportowych)

Pytania pomocnicze:

1. W jakich wydarzeniach kulturalno-artystycznych poza naszą gminą bierzesz lub brałaś/brałeś udział w ciągu ostatnich 2 lat?
2. Kiedy ostatni raz wzięłaś/wziąłeś udział w wydarzeniu kulturalno-artystycznym?
3. Czy Przeworno i jego okolice kojarzą Ci się z jakimś konkretnym wydarzeniem lub cyklem działań kulturalno-artystycznych?
4. W jakich wydarzeniach w GOK-u/w gminie bierzesz udział?
5. Jak wygląda współpraca GOK z mieszkańcami?
6. W jaki sposób dowiadujesz się o wydarzeniach kulturalnych w gminie?
7. Z jakich wydarzeń lub zajęć kulturalnych chciałbyś/chciałabyś skorzystać w swojej miejscowości/gminie?

BARIERY W UCZESTNICTWIE W KULTURZE

Pytanie główne:

1. Podpowiedz nam, z jakiego powodu najczęściej nie bierzesz udziału w wydarzeniach kulturalno-artystycznych? Wskaż bariery, które ograniczają Twój udział w tego typu działaniach.

Pytania pomocnicze:

1. Jak daleko od GOK mieszkasz? Jakimi środkami transportu docierasz do GOK? Czy są jakieś konkretne przedziały czasowe (dni i godziny), w których chętniej uczęszczałbyś / uczęszczałabyś na tego typu wydarzenia?
2. Czy jest jakaś konkretna grupa wiekowa, dla której w twojej okolicy brakuje oferty wydarzeń kulturalnych.
3. Co przekonałoby Cię do częstego uczestnictwa w wydarzeniach w GOK?
4. Jak czujesz się przebywając w przestrzeni GOK-u? Co wiesz o tej przestrzeni?

POMYSŁY NA DZIAŁANIA KULTURALNE w GOK w Przewornie

Pytanie główne:

1. Jeśli miałabyś/miałbyś zaangażować się w organizację wydarzenia lub cyklu wydarzeń kulturalno-artystycznych to jakie by to były wydarzenia?

Pytania pomocnicze:

2. Czy w Twojej okolicy są jakieś miejsca, w których można zorganizować wydarzenia, a które pozostają niewykorzystane?
3. Gdybyś miała/miał wskazać lub zaproponować imprezę kulturalną, o której wiesz, że oprócz Ciebie wybiorą się na nią Twoi znajomi i sąsiedzi to czym musiałaby się ona charakteryzować?
4. Czy masz pomysł na zaktywizowanie mieszkańców, zachęcenie ich do czynnego uczestnictwa w kulturze, zaangażowanie ich do działania?

3. Międzypokoleniowe narady sąsiedzkie w świetlicach

W ramach projektu „Razem dla kultury” odbyły się międzypokoleniowe narady sąsiedzkie w formie warsztatów stolikowych dla mieszkańców miejscowości z Gminy Przeworno. Odbyło się w sumie 5 spotkań w 5 różnych świetlicach wiejskich w miejscowościach: Cierpice, Rożnów, Romanów, Krzywina i Jagielno. Było to badanie jakościowe w czasie, którego zadaliśmy następujące pytania:

Pytania badawcze:

1. W jaki sposób dowiadujesz się o wydarzeniach kulturalnych odbywających się w Twojej miejscowości?
2. Z jakich wydarzeń lub zajęć kulturalnych z oferty GOK-u korzystasz?
3. Z jakich chciałbyś/ chciałabyś skorzystać?
4. Jakie są dla Ciebie przeszkody (bariery), które utrudniają korzystanie z oferty GOK?
5. W jakich dniach i godzinach najchętniej korzystałbyś/ałabyś z oferty GOK-u?
6. Czy ktoś spośród Twoich znajomych ma jakiś ciekawy talent lub hobby?
7. Jakie miejsca w Twojej miejscowości lub w całej Gminie są ciekawe do spędzania wolnego czasu?
8. Jakiego rodzaju imprezy/wydarzenia w GOK-u zachęciłyby Cię do zaangażowania się w ich współtworzenie i realizację?

4. Warsztat dla seniorów i młodzieży

Spotkanie z seniorami:

Badanie jakościowe przygotowane w formie spotkania - warsztatów, w czasie których odwoływaliśmy się zarówno do pytań o to jak dojrzała mieszkańcy korzystali z kultury w gminie w przeszłości, jakie miejsca w ich okolicy były ważne pod kątem spędzania wolnego czasu. W spotkaniu wzięło udział 13 osób.

Pytania badawcze:

1. W których miejscach na terenie gminy spędzano przed laty wolny czas?
2. Jakie wydarzenia cieszyły się dawniej dużym zainteresowaniem? Czy są wydarzenia, które już się nie odbywają, a warto by było do nich wrócić?
3. W jaki sposób i gdzie spędza się czas wolny w Przewornie obecnie?
4. Jakie wydarzenia i działania adresowane do osób dorosłych i seniorów warto wprowadzić do oferty GOK-u?
5. Jakie utalentowane osoby lub grupy działają i/lub mieszkają na terenie gminy Przeworno?

Spotkanie z młodzieżą:

W spotkaniu wzięła udział grupa młodych osób, znających GOK w Przewornie ze współpracy przy okazji realizacji programu "Równać szanse", wspierającego inicjatywy społeczne wyrównujące szansę na dobry start w dorosłe życie młodym osobom z małych miejscowości.

Badanie jakościowe - warsztat aktywizujący i wychwytyjący talenty - miało na celu poznanie potrzeb i preferencji w obszarze kultury młodych osób zamieszkujących gminę, a także rozpoznanie talentów, uzdolnień i zainteresowań, które mogą stanowić przyczynek do aktywnego włączenia młodzieży w tworzenie kultury. Choć frekwencja na spotkaniu nie była wysoka, być może przez niezbyt fortunnie wybrany na rozmowę dzień tygodnia (piątek po południu), młodzież czynnie angażowała się w projekt biorąc udział w badaniach ilościowych. W sumie 50 osób podzieliło się z nami opinią i wypełniło papierowy formularz ankiety.

Pytania badawcze:

1. W jakich wydarzeniach kulturalnych na terenie gminy lub poza nią najchętniej biorą udział osoby młode?
2. O jakie wydarzenia i działania dla młodzieży warto uzupełnić ofertę GOK?
3. W jakie wydarzenia i działania osoby młode chcą się angażować?
4. Z jakich źródeł informacji o ofercie kulturalnej korzystają młode osoby w gminie Przeworno?

5. Sonda uliczna

Badanie jakościowe w formie ulicznej sondy, w czasie której kadra GOK w Przewornie zbierała informacje od mieszkańców na temat preferencji kulturalnych i możliwości realizacji własnych pomysłów kulturalnych przy współpracy z GOK-iem w Przewornie. Happening zorganizowany w centralnym punkcie w Przewornie cieszył się dużym zainteresowaniem a zebrane opinie zostały uwzględnione w niniejszym raporcie.

Pytania badawcze:

1. W jaki sposób korzystasz z kultury w swoim wolnym czasie?
2. Gdybyś mógł/mogła zorganizować własne wydarzenie kulturalne, co by to było?

V. Najważniejsze wnioski z przeprowadzonej diagnozy.

Wnioski z badań ilościowych:

Mieszkańcy gminy Przeworno swój wolny czas, w którym korzystają z kultury spędzają najchętniej w domu (telewizja, książki, prasa, film), uczestnicząc w wydarzeniach plenerowych (pikniki, festyny, dożynki) lub wyjeżdżając dalej: do kina, teatru i muzeum. Bardzo wiele pomysłów pojawiło się przy okazji pytania o chęć organizacji własnego wydarzenia kulturalnego. Do najciekawszych propozycji, które mogą być inspirujące także dla GOK w Przewornie należały: festiwal kolorów, kino plenerowe, kursy tańca, wieczory z kulturą, prezentacje lokalnych talentów, integracyjne spotkania mieszkańców z różnych miejscowości gminy, teatr amatorski, mini kawiarenka, wspólne wycieczki i wyjazdy nie tylko na wydarzenia kulturalne, ale i w celu odkrywania lokalnych historii (Skalka Goethego, Diabelska kręgielnia, ruiny kościołów). Najczęściej pojawiały się standardowe aktywności takiej jak koncerty, spotkania z ciekawymi ludźmi (z pisarzami, aktorami, artystami, podróżnikami), ale i spotkania we własnym gronie, z mieszkańcami w świetlicach, zabawy taneczne. Wiele z propozycji to imprezy o charakterze plenerowym, rodzinnym, służące integracji: pikniki, festyny, biesiady. Z propozycji dla dzieci wymieniano: teatryki, zajęcia rytmiczne, taneczne. Respondenci do wydarzeń kulturalnych, które chcieliby zorganizować we współpracy z GOK w Przewornie zaliczali także te związane z aktywnością fizyczną: fitness, joga, samoobrona, jak również w terenie (outdoorowe): mecze, turnieje sportowe, rajdy rowerowe. Badani pytani o skojarzenia z konkretnymi i charakterystycznymi wydarzeniami odbywającymi się w gminie i mającymi już pewną historię, podkreślali, że są: Dni Przeworna, Dni Gminy, Dożynki, Piknik Rycerski na Gromniku, jak również cyklicznie obchodzone święta okolicznościowe i narodowe: Święto plonów czy z okazji 11 listopada.

W gminie Przeworno prócz Gminnego Ośrodka Kultury, w którym odbywa się najwięcej wydarzeń i mieszkańcy świetnie zdają sobie sprawę z jego istnienia, są miejsca, które można wziąć pod uwagę projektując działania kulturalne. Mieszkańcy znają je i sami wskazują, co może być dobrym pomysłem na zainicjowanie w nich niektórych działań, jeśli jeszcze się tam nie odbywają. Najczęściej wspomniano o górze Gromnik, świetlicach, boiskach, "muszli" koncertowej, skwerku w Jegłowej, wzgórzu Kalince w Dobroszowie.

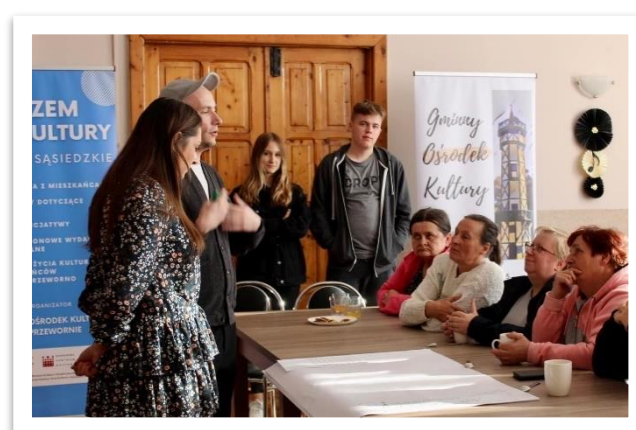
Przy projektowaniu nowej oferty należy pamiętać o lokalnej społeczności, którą można zaprosić do wspólnego kulturalnego działania i dzielenia się swoimi talentami (a takich osób w gminie nie brakuje i mogą poszczycić się talentami z różnych dziedzin, m.in.: tanecznych, wokalnych, muzycznych, malarskich, florystycznych kulinarnych) z innymi mieszkańcami. Czerpiąc z uzdolnień mieszkańców i opierając się na ich autorskich pomysłach możliwe jest tworzenie inicjatyw, które zagwarantują uczestnictwo i frekwencję na wyższym poziomie.

Wnioski z badań jakościowych:

1. Dostęp do oferty i wydarzeń kulturalnych

W jakich wydarzeniach mieszkańcy brali udział w przeszłości? W jaki sposób spędzają swój wolny czas?

- koncerty - wydarzenia muzyczne;
- kino, teatr, operetka, opera, stand-up (Wrocław, Strzelin);
- dni miasta, dożynki gminne, sołeckie, festyny;
- imprezy okolicznościowe: dzień dziecka, dzień matki, ojca, dzień babci i dziadka, andrzejki, ostatki, mikołajki, przegląd kolęd i pastorałek;
- narodowe czytanie w Przewornie;
- słuchanie radia, oglądanie telewizji;
- wycieczki po Dolnym Śląsku (w gminie: na Gromnik);
- rower - atrakcyjne single tracki (leśne i na Gromnik);
- rajd samochodowy w Przewornie;
- jarmarki: bożonarodzeniowy i wielkanocny, kiermasze w szkole w Przewornie.

Wniosek:

Wśród wskazanych przez lokalną społeczność aktywności, które cieszyły się popularnością wskazać należy przede wszystkim wydarzenia okolicznościowe - wynikające z kalendarza gminy i tradycji związanych z polską kulturą - które pozwalają na uczestnictwo w kulturze całych rodzin. Mieszkanek i mieszkańcy gminy Przeworno wskazali tu zarówno festyny i imprezy gminne - wydarzenia organizowane w większej skali, jak i mniejsze aktywności związane ze spędzaniem wolnego czasu w świetlicach. Warto zauważyć pojawiające się na spotkaniach obserwacje mieszkanki i mieszkańców dotyczące zmiany zachowań i nawyków związanych z uczestnictwem w kulturze ("kiedyś spotykaliśmy się w tej świetlicy regularnie", "pandemia sprawiła, że spędzamy czas w domach i o wiele rzadziej się integrujemy") - tu przede wszystkim osoby w wieku 50+ wskazywały na ograniczenie spędzania ze sobą czasu i wspominały czas, w którym świetlice świetnie spełniały swoją rolę i były przestrzenią dla spotkań i pogłębiania sąsiedzkich relacji. Wśród odpowiedzi pojawiała się także oferta audiowizualna - telewizja i streaming, z których można korzystać bez potrzeby opuszczania domu. Tego typu spędzanie wolnego czasu umocniło się w trakcie pandemii, kiedy instytucje kultury zmuszone były zaprzestać produkcji wydarzeń z udziałem publiczności. Kolejną formą aktywności, która często pojawiała się w odpowiedziach badanej grupy były wycieczki i wyjazdy zorganizowane - zarówno te stricte wypoczynkowe i związane ze wspólnym spędzaniem czasu, jak i grupowe wycieczki do ośrodków kultury poza gminą - np. do teatrów i kin zlokalizowanych w innych miastach. W tym przypadku kluczową zachętą do uczestnictwa w tego typu inicjatywach jest stworzenie gotowej oferty wraz z transportem dla zainteresowanych osób - wiąże się to przede wszystkim z wielokrotnie wskazywanymi utrudnieniami w obszarze transportu publicznego w gminie Przeworno (brak odpowiedniej ilości połączeń autobusowych, które umożliwią lokalnej społeczności dotarcie do Przeworna lub do dalszych miast w okolicy).

Kiedy mieszkańcy brali udział w wydarzeniach kulturalnych?

- najczęściej udzielaną odpowiedzią było: ostatnio (w tym roku) lub dawno (3, 2 lata temu).

Wniosek:

Uczestnictwo mieszkank i mieszkańców gminy w wydarzeniach kulturalnych w okresie ostatnich dwóch, trzech lat kształtowała pandemia i wytyczne związane z bezpieczeństwem sanitarnym. W wypowiedziach przedstawicieli i przedstawicielek lokalnej społeczności dość wyraźnie widać dwa trendy związane z uczestnictwem - przed pandemią lokalna społeczność o wiele częściej brała udział w wydarzeniach kulturalnych (warto zauważyć, że pandemia uniemożliwiła instytucjom publicznym organizację tego typu wydarzeń, więc w związku z wystąpieniem tzw. "siły wyższej" nastąpiła przerwa w organizacji dużych, okolicznościowych imprez dla mieszkańców i mieszkank; poza tym na poziom uczestnictwa i integracji wpływał także strach związany z przebywaniem w dużych skupiskach ludzi, co przełożyło się na zmianę przyzwyczajeń poszczególnych rodzin i doprowadziło do przeniesienia życia kulturalnego do domów - przeważnie w postaci oferty dostępnej w telewizji, radiu czy w formie streamingu). 2022 rok przyniósł "odmrożenie" i poprawę sytuacji sanitarnej, co z kolei przełożyło się na stopniowe zwiększenie poziomu uczestnictwa w życiu kulturalnym (branża kultury powoli odżywa po dwóch latach pandemii i zmieniających się wciąż uwarunkowań sanitarnych). Warto zauważyć, że w grupie przez nas badanej trend zwiększania się poziomu uczestnictwa pojawia się dość powoli - mieszkanki i mieszkańcy podchodzą do spędzania wolnego czasu w gronie sąsiadów i sąsiadek dość ostrożnie, ale bardzo widoczna jest chęć i potrzeba integracji ("poznania się na nowo"). Tym samym można założyć, że działania, które zespół GOK Przeworno zrealizuje w ramach programu Dom Kultury + Inicjatywy Lokalne 2022 mogą w znaczący sposób przyczynić się do odbudowania poczucia wspólnoty, zacieśnienia więzi i częściowego powrotu do nawyków związanych z sąsiedzkością i wspólnym spędzaniem czasu. Z pewnością nie możemy mówić o powrocie do sytuacji sprzed wybuchu pandemii, ale na pewno warto wykorzystać potrzeby mieszkank i mieszkańców gminy, które i którzy wprost deklarują, że chcą coś razem zrobić.

Z organizacją jakich wydarzeń kojarzy się mieszkańcom Przeworno?

- Dni Gminy Przeworno, Święto Plonów;
- wydarzenia na Gromniku, Piknik Rycerski (pikniki, rekonstrukcje);
- dożynki gminne, wigilia gminna (kolędowanie), święta (11 listopada);
- wydarzenia w GOK.

Wniosek:

Skojarzenia z gminą i jej tożsamością kulturową są dla mieszkanki i mieszkańców związane z dwiema kategoriami: są to miejsca (opisane w dalszej części raportu) i wydarzenia stanowiące lokalne marki kultury. Obok wydarzeń okolicznościowych lokalna społeczność wskazała wydarzenia, które można nazwać lokalnymi markami kulturalnymi - są to m.in. wielokrotnie wspomniane Piknik Rycerski na Gromniku czy chociażby odbywające się w maju Dni Gminy Przeworno. Identyfikowanie wybranych, cyklicznych wydarzeń jako ściśle związanych z tożsamością lokalną i sprzyjających integracji społeczności jest wyraźnie zauważalną tendencją - w rozmowach z zespołem badawczym pojawiały się głosy o tęsknocie za organizacją tych konkretnych wydarzeń i za ich cyklicznością i powtarzalnością. Warto zauważyć, że wydarzenia inicjowane i organizowane przez GOK są przez mieszkanki i mieszkańcy gminy Przeworno uważane za istotne dla lokalnej tożsamości, przy czym kwestia organizatora zdaje się być drugorzędna w stosunku do marki wydarzenia. Warto więc postawić na rozwijanie rozpoznawalności marki GOK jako równorzędnej dla Dni Gminy czy Pikniku Rycerskiego.

Dlaczego mieszkańcy nie biorą udziału w wydarzeniach kulturalnych:

- problemy z dojazdem, brak komunikacji publicznej na terenie gminy - duże odległości pomiędzy miejscowościami a Przewornem, brak transportu;
- brak czasu, zapracowanie, praca zmianowa (osoby często pracują w innych miejscowościach, wracają wieczorami do domów, są zmęczone);
- brak środków finansowych;
- lenistwo, brak chęci i zainteresowania;
- pandemia;
- pora roku (zimą jest najtrudniej);
- brak informacji (nie wszyscy mieszkańcy mają dostęp do internetu);
- brak oferty lub nie do końca atrakcyjna oferta, skierowana do pewnych grup wiekowych - na przykład brak oferty dla osób 30+;
- nieodpowiednie godziny wydarzeń.

Wniosek:

Główną i powtarzającą się w większości wypowiedzi podczas spotkań z przedstawicielkami i przedstawicielami lokalnej społeczności barierą w uczestnictwie w kulturze jest brak sprzyjającego systemu komunikacji publicznej - autobusy w gminie kursują zbyt rzadko i uniemożliwiają sprawne przemieszczanie się pomiędzy miejscowościami, co widoczne jest już na poziomie podstawowych potrzeb bytowych (dojazdu do pracy czy szkoły). Jednocześnie w rozmowach z lokalną społecznością wybrzmiał brak samoorganizacji wśród sąsiadów - teoretycznie łatwo byłoby umówić się na wspólne korzystanie z prywatnego samochodu i grupową wycieczkę do sąsiedniej miejscowości, ale w praktyce takie rozwiązania się nie przyjęły (alternatywą, która spotkała się z pozytywną reakcją lokalnej społeczności jest organizacja transportu przez GOK – w tym przypadku nawet pojawiły się głosy o tym, że w takim przypadku chętne osoby mogą zapłacić za bilety do teatru czy kina, o ile kwestie logistyczne zostaną zorganizowane przez GOK). Kolejną z barier jest związana z sytuacją ekonomiczną i zawodową poszczególnych osób - system pracy zmianowej, zmęczenie oraz problemy natury finansowej sprawiają, że znalezienie terminu i okazji do wspólnego uczestnictwa w kulturze są sporym wyzwaniem. W części rozmów wybrzmiewały opinie odnośnie braku zainteresowania czynnym uczestnictwem w kulturze w ogóle - tutaj przede wszystkim warto zauważyć negatywny wpływ pandemii, która przyczyniła się do zmiany nawyków mieszkanki i mieszkańców gminy.

W jaki sposób mieszkańcy dowiadują się o wydarzeniach kulturalnych w gminie?

- informacje na portalu Facebook - profil GOK oraz profil gminy;
- strona internetowa gminy (Portal informacyjny gminy – Gmina Przeworno);
- tablice informacyjne (gabloty) w miejscowościach gminy;
- ogłoszenia, które trafiają do sołtysów i są przez nich przekazywane mieszkańcom;
- Słowo Regionu (tygodnik powiatowy);
- ulotki, plakaty - w sklepach i przestrzeni gminy;
- zaproszenia ogólne i personalizowane;
- grupy sołeckie na profilu Facebook;
- kościół - ogłoszenia z ambony;
- poczta pantoflowa (głuchy telefon) - bezpośrednie rozmowy: sołtysi, radni;
- telefon, sms.

Wniosek:

Jednym z priorytetów związanych ze zwiększaniem poziomu uczestnictwa w ofercie kulturalnej gminy jest skuteczne dotarcie z informacją o planowanych wydarzeniach do jej potencjalnych uczestników i uczestniczek. W tym obszarze lokalna społeczność wskazywała kilka źródeł informacji, z których korzystają - są to m.in. profil GOK-u w mediach społecznościowych, strona internetowa gminy, a także tradycyjny marketing (ulotki oraz plakaty). Najbardziej skutecznym jednak wydaje się być marketing szeptany i sąsiedzkie polecenia - tutaj warto zwrócić uwagę na liderki i liderów opinii (np. Koło Gospodyń Wiejskich, sołtysi i radni czy chociażby ksiądz, który poleca parafianom wybrane wydarzenia), które i którzy mają duży wpływ na procesy decyzyjne poszczególnych mieszkańców i mieszkanki.

Podczas spotkań wybrzmiała też potrzeba wprowadzenia nowych narzędzi - tu przede wszystkim byłaby to strona internetowa GOK-u, na której można sprawdzić kalendarz wydarzeń, ale i newsletter wysyłany bezpośrednio do mieszkanki i mieszkańcy.

2. Czego oczekują mieszkańcy gminy w zakresie oferty kulturalnej?

Jakie cechy powinny mieć wydarzenia kulturalne realizowane w gminie Przeworno?

- rodzinne, integracyjne, relaksujące (kabarety) - dla różnych grup odbiorców;
- dostępne - odbywające się w różnych miejscowościach;
- dobrze zorganizowane, przygotowane;
- muzyczne i taneczne przede wszystkim: wielkie koncerty, znanych kapel, muzyka na żywo;
- udziału osób z niepełnosprawnością (wszędzie są bariery, nawet w szkole).

W jakich wydarzeniach mieszkańcy chętnie wezmą udział?

- wieczory taneczne, tańce, spotkania z muzyką i prezentacją swoich talentów;
- wspólne gotowanie, biesiady, pokazy kulinarne;
- występy, przedstawienia, koncerty;
- spotkania z osobami z talentem (z ciekawymi ludźmi) z gminy, ale i szerzej z regionu;
- teatr, kabaret;
- wszelkie spotkania i święta okolicznościowe;
- warsztaty, prace manualne - rękodzieło: szydełkowanie, makramy, mozaika, ale i bardziej praktyczne jak nauka obsługi komputera czy smartfona;
- zabawy z poczęstunkiem i muzyką – integracyjne;
- wycieczki krajoznawcze i wycieczki na wydarzenia kulturalne w regionie;
- pokazy filmowe w GOK w Przewornie;
- pokazy laserów przed GOK-iem, pokazy sztucznych ogni – plenerowe;
- dzień piezzonego ziemniaka;
- wycieczki z przewodnikiem po okolicy;
- gry terenowe dla całych rodzin;
- spotkania literackie i przy muzyce klasycznej;
- relaksacje i takie aktywności jak joga na trawie przed GOK, fitness;
- wieczory taneczne, kabaretowe, operetkowe;
- wycieczki w ciekawe miejsca w regionie;
- kino dla seniorów;
- dzień z wybranym zawodem;
- pokazy astronomiczne.

Wniosek:

Według mieszkanek i mieszkańców gminy wydarzenia kulturalne organizowane dla nich powinny mieć rodzinny i otwarty charakter (np. podczas jednego wydarzenia w programie powinny zostać uwzględnione działania dla dzieci i młodzieży, osób dorosłych i seniorów). Dominującym w rozmowach gatunkiem są sztuki performatywne, sceniczne i filmowe - kabarety, muzyka na żywo i taniec, plenerowe pokazy filmowe czy wydarzenia integracyjne z muzyką. Inicjatywy adresowane do lokalnej społeczności powinny być oparte na wspólnym spędzaniu czasu - gotowaniu, wyszywaniu, tworzeniu czegoś w grupie. Wydarzenia tego typu mogą też być świetną okazją do przekazania dalej i utrwalenia umiejętności rzemieślniczych, które powoli odchodzą w zapomnienie - tu m.in. warto wspomnieć tworzenie palm czy chociażby haft. Mieszkanki i mieszkańcy gminy chcą ze sobą spędzać czas w sposób kreatywny, ale niezobowiązujący - jeśli będą to warsztaty wytwórcze to chcą coś zbudować i zabrać ze sobą do domu, jeśli mają to być wycieczki to powinny być one przygotowane dla całych rodzin i mieć charakter krajoznawczo-integracyjny. Część osób wskazała także teren wokół GOK-u w Przewornie jako przestrzeń, którą warto wykorzystać do organizacji wydarzeń - tu dominowały plenerowe pokazy filmowe, joga i relaks na trawie czy chociażby sąsiedzki grill. Istotnym wątkiem była także dostępność infrastruktury - co prawda według mieszkanek i mieszkańców grupa osób o różnym stopniu niepełnosprawności zamieszkująca gminę nie jest duża, ale istniejąca infrastruktura nie jest dostosowana do ich potrzeb.

Kiedy (godziny, dni) mieszkańcy najchętniej wezmą udział w wydarzeniach kulturalnych?

- od 17:00 do 19:00;
- od 16:00 do 20:00;
- popołudnia;
- wieczory;
- weekendy;
- wybrane dni tygodnia (czwartek, piątek);
- dni świąteczne;
- seniorzy przed południem lub od godz. 14:00;
- młodzież - piątek i sobota od 18:00;
- najwięcej czasu w ferie i wakacje, także dorośli mają wtedy luźniejszy czas.

Wniosek:

Zmienną decydującą o dostępności i chęci uczestnictwa w ofercie kulturalnej na pewno jest dopasowanie oferty czasowo do możliwości potencjalnych uczestników i uczestniczek. Popołudnia, wieczory i weekendy to czas preferowany przez młodych dorosłych i osoby aktywne zawodowo, ale i seniorki, i seniorów. Dominująca pora dnia na relaks i uczestnictwo w kulturze to popołudnia, ale o ofercie organizowanej w tygodniu lokalna społeczność chce dowiadywać się ze sporym wyprzedzeniem tak, by móc wygospodarować w danym dniu odpowiednią ilość czasu. Dla dzieci i młodzieży z kolei idealnym czasem na uczestnictwo w kulturze są dni wolne, kiedy nie muszą godzić dojazdów ze szkoły z pracą domową. Ciekawym wątkiem, który może w przyszłości być bardzo rozwojowy dla zespołu GOK jest okres ferii i wakacji, podczas których GOK może zaproponować różnego rodzaju aktywności dla lokalnej społeczności, która ma wtedy o wiele więcej czasu.

Jakie wydarzenia kulturalne mieszkańcy chcieliby współorganizować?

- muzyczne: koncerty, warsztaty muzyczne;
- integracyjne - konkursy sołectw, święto plonów co roku w innej miejscowości;
- wydarzenia dla dzieci (teatrzyki, warsztaty, animacje);
- kółko teatralne, teatr amatorski (duża część mieszkańców ma taką potrzebę);
- wieczory kabaretowe, stand-up'y;
- prezentacje lokalnych talentów;
- kino plenerowe;
- pikniki, festyny rodzinne;
- warsztaty (robotyka, szachy, szycie, gotowanie, rękodzieło, kwiaty z papieru, korony dożynkowe, wianki z ziół);
- wielopokoleniowe turnieje gier planszowych;
- spotkania przy kawie dla seniorów;
- kreatywne zajęcia dla dzieci.

Wniosek:

Mapowanie formatów działań, które pozwolą zaktywizować lokalną społeczność nie tylko jako odbiorców, ale i lokalnych liderów - tu przede wszystkim w kontekście głównych celów programu, projektu i samej diagnozy - pozwoliło nam zidentyfikować najpopularniejsze w lokalnej społeczności obszary. Tu znów dominowały wydarzenia performatywne (m.in. kółko teatralne czy teatr amatorki, który dość często pojawiał się w rozmowach), muzyczne (występy na żywo, warsztaty z zakresu edukacji artystycznej i nauki gry na instrumentach), sceniczne (kabarety i stand-up'y) czy chociażby sąsiedzkie pikniki łączące kilka rodzajów działań jednocześnie. Dużą grupą do zagospodarowania są dzieci i młodzież - tu dominowały przede wszystkim zajęcia kreatywne i wytwórcze (od zajęć z robotyki i edukacji medialnej po rękodzieło). Wśród senierek i seniorów z kolei priorytetem było wspólne spędzanie czasu i przywracanie silnych sąsiedzkich więzi.

3. Dobre otoczenie - miejsca na kulturalne działania

Jakie miejsca wskazują mieszkańcy do organizacji ciekawych wydarzeń kulturalnych i spędzania wolnego czasu?

- GOK w Przewornie;
- Gromnik;
- Kalinka w Dobroszowie;
- place/tereny przy świetlicach wiejskich i boiskach sportowych;
- "muszla koncertowa" w Przewornie przy szkole;
- Krzywina – skałki;
- grill w GOK-u Przeworno;
- Stanica Pałac;
- Zalew w Przewornie;
- wiaty przy świetlicach np.: w Romanowie;
- Osada pod Kalinką;
- place zabaw i boiska przy świetlicach;
- trasy rowerowe (single track);
- skałka Goethego.

Wniosek:

O lokalnych markach kultury pisaliśmy już przy okazji wydarzeń, które cieszą się popularnością i które mieszkańcy i mieszkańcy gminy wspominają z rozrzewnieniem. Marką dla gminy mogą być także miejsca i przestrzenie, które kojarzą się z kulturą - w tym przypadku marka miejsca stanowi duże ułatwienie dla GOK-u, który w przypadku zmian w strukturze finansowej lub oszczędności środków publicznych przekazywanych na cele kulturotwórcze (zwłaszcza w przypadku dużych i rozpoznawalnych lokalnie imprez) może wykorzystać potencjał wynikający z istniejącej infrastruktury. Kluczowym według lokalnej społeczności zasobem są miejsca takie jak place zabaw i boiska przy świetlicach (tutaj warto przyjrzeć się kondycji zastanej infrastruktury - czy wymaga ona pozyskania dodatkowych środków na

ewentualny remont) czy miejsca związane z tożsamością. Marką, która już wpisała się w świadomość lokalnej społeczności na pewno jest GOK i jego siedziba w samym Przewornie - tutaj często powtarza się wątek związany z terenem zielonym wokół GOK-u (jako zasobu, który pozostaje niewykorzystany, a może służyć wielu różnym sąsiedzkim aktywnościom).

Kulturalne talenty mieszkańców

- zespół Przewornianie – śpiew;
- dyrektorka GOK - organizacja życia kulturalnego;
- taniec, rękodzieło, rzemieślnik artystyczny, malowanie, wyszywanie, szycie, ceramika, mozaika, lepienie z gliny, haftowanie, drapanie pisanek;
- florystyka, tworzenie stroików, wiklina z papieru, kwiaty z bibuły;
- panie z klubu seniora;
- pieczenie ciast;
- autorzy wierszy;
- kowalstwo, stolarstwo, drewniane rzeźby;
- ogrodnictwo, zielarstwo, pszczelarstwo;
- astronomia (propozycja warsztatów dla dzieci i młodzieży);
- przewodnik;
- talent kulinarny (pan sam wyrabia sery i jogurty, pani robi nalewki i soki);
- archiwum, kroniki filmowe.

Wniosek:

Potencjał kulturowy lokalnej społeczności gminy Przeworno tkwi przede wszystkim w umiejętnościach poszczególnych osób - mogą to być członkinie Koła Gospodyń Wiejskich, które chętnie podzielą się znajomością tradycyjnych przepisów czy wiedzą o rękodziele (ten obszar cieszy się sporą popularnością wśród naszych rozmówców i rozmówczyń), osoby zajmujące się uprawą roślin i opieką nad pszczołami, czy chociażby twórcy-rzemieślnicy zamieszkali na terenie gminy.

4. Kultura dla młodych

Potrzeby:

- pikniki, festyny - wydarzenia plenerowe w gminie;
- kółka zainteresowań (fotografia, rysunek, botanika);
- bilard, tenis stołowy, ping pong (w świetlicy, które znajdują się prawie w każdej miejscowości w gminie), boisko do siatki;
- kursy tańca, imprezy taneczne;
- spotkania ze sportowcami (wspólne mecze ze Śląskiem Wrocław);
- kursy językowe, samoobrona (taekwondo);
- zajęcia filmowe (nagrywanie, montaż), zajęcia z programowania, tworzenia gier komputerowych;
- wycieczki rowerowe (są trasy np.: Gromnik-Strzelin ok. 20 km długości), ścieżki rowerowe pomiędzy miejscowościami w gminie;
- kino dla młodzieży w GOK.

Bariery:

- brak odpowiedniego miejsca na spotkania młodzieży;
- mało młodzieży - duży rozstrzał wiekowy (wyjeżdżający na studia już nie wracają);
- relacje młodzież – sołtysi;
- kiepski stan dróg w gminie;
- brak komunikacji publicznej - autobusów, które by kursowały między miejscowościami w gminie.

Wniosek:

Niniejsza diagnoza dotyczy oferty i życia kulturalnego gminy Przeworno, ale w odniesieniu do młodzieży nie sposób nie wspomnieć o aktywności fizycznej i ruchu - podczas rozmów z przedstawicielami i przedstawicielkami tej grupy wiekowej potrzeby związane z uprawianiem sportu okazały się bardzo ważne (wypowiedzi dotyczące ograniczonej dostępności infrastruktury sportowej dla dzieci i młodzieży przewijały się także w rozmowach z ich rodzicami, którzy podkreślali potrzebę zagospodarowania energii osób młodych), a aktywność ruchowa okazała się być jednym z głównych sposobów spędzania wolnego czasu w tym wieku. Propozycje aktywności zlokalizowanych bliżej szeroko definiowanej kultury to spotkania dotyczące nowych mediów i kultury audiowizualnej (m.in. warsztaty filmowe, kółko fotograficzne), zajęcia związane z kulturą gamingu (programowanie, tworzenie scenariuszy gier komputerowych, tworzenie postaci w grach) oraz kino młodzieżowe w GOK (ta propozycja jest dodatkowym narzędziem pracy dla zespołu GOK, bo umożliwia aktywizację wybranego segmentu wiekowego już na etapie wyboru tytułów filmowych). W opinii młodzieży GOK może też uzupełniać ofertę o działania z obszaru edukacji pozaformalnej (np. poprzez organizację kursów językowych czy zajęć z rysunku, które pomogą rozwijać się lokalnym talentom) - tutaj warto podkreślić wagę współpracy pomiędzy ośrodkiem kultury i szkołami, które często nie mają środków i możliwości by stworzyć ofertę zajęć pozalekcyjnych, które odpowiadają na potrzeby wszystkich uczniów i uczennic.

Rozmowy z młodzieżą pozwoliły nam także na określenie barier, które w przypadku tego segmentu mocno utrudniają uczestnictwo w życiu kulturalnym gminy. Są to przede wszystkim utrudnienia związane z transportem publicznym (wątek ten pojawiał się w naszych rozmowach z lokalną społecznością wielokrotnie i dla każdej z grup wiekowych wiąże się ze znacznym utrudnieniem w codziennym funkcjonowaniu) oraz brak przestrzeni dedykowanej właśnie młodzieży - miejsca, którego osoby w tym wieku mogą współtworzyć i uznać za swoje (chodzi tu o przestrzeń, w której to młodzież współdecyduje o realizowanych aktywnościach i zaprasza innych do współdziałania). Zespół GOK wykonał już dużo pracy aktywizującej młodzież i stworzył silne podstawy do rozwijania tej relacji, co w przyszłości może przełożyć się na zwiększenie uczestnictwa osób młodych w ofercie realizowanej przez GOK (a także budować pozytywne skojarzenia z gminą Przeworno u osób młodych, które często po studiach decydują się zamieszkać poza gminą, co z kolei przekłada się na ciągły odpływ osób młodych z lokalnej społeczności i ma negatywny wpływ na strukturę wiekową gminy).

5. Potrzeby osób w wieku senioralnym

- nauka tańca towarzyskiego - tańce regionalne;
- joga na łące przy GOK-u;
- spotkania ze specjalistami (lekarz, porady prawne, samoobrona, policjant);
- spotkania z podróżnikami, spotkania z poezją, z ciekawymi ludźmi;
- wydarzenia plenerowe w GOK-u - zaaranżowanie miejsca w plenerze przed GOK-iem (wiata, ławeczki, stoliki);
- tradycje kulinarne - pikniki, jarmark produktów lokalnych, kiermasze świąteczne;
- spotkania towarzyskie przy szydełkowaniu, przy muzyce - wieczorki taneczne;
- wielopokoleniowe warsztaty prowadzone przez utalentowanych seniorów dla swoich rówieśników;
- kino dla seniora w GOK;
- stworzenie amatorskiego zespołu teatralnego;
- pchli targ - jarmark rzeczy zbędnych, staroci (raz w miesiącu w plenerze);
- kurs foto telefonem komórkowym (praktyczne porady dotyczące obsługi telefonu) a na zakończenie cyklu wystawą zdjęć, które powstaną w czasie zajęć).

Wniosek:

Wśród wszystkich segmentów wiekowych, z którymi rozmawialiśmy w ramach niniejszego projektu seniorki i seniorzy wydają się być najbardziej otwartą na współpracę grupą. To właśnie osoby starsze pamiętają jak kiedyś żyło się w sąsiedzkiej wspólnotce i jak bardzo pozytywny wpływ na budowanie relacji ma wspólne spędzanie czasu, rozmowy i tworzenie czegoś razem. Potrzeby osób w wieku senioralnym są dość konkretne i wiążą się z transferem wiedzy i umiejętności (rękodzieło, kulinaria, ogrodnictwo), spotkaniami z inspirującymi ludźmi (mogą to być podróżnicy, pisarze i poeci, ale i zajęcia z samoobrony czy bezpieczeństwa), warsztaty pozwalające osobom starszym nabycie kompetencji medialnych (np. obsługa komputera czy smartfona - tu warto nadmienić, że atrakcyjną formą działań międzypokoleniowych mogą być spotkania polegające na wymianie talentów i wiedzy: młodzież może osobom starszym pomóc w obsłudze komputera, a w zamian dowiedzieć się jak zająć się uprawą roślin czy tworzeniem rękodzieła), a także wycieczki i festyny, które angażują wielopokoleniową grupę odbiorców. Po raz kolejny też warto wspomnieć o terenie zielonym wokół siedziby GOK-u w Przewornie - osoby starsze z chęcią obejrzą tam film, zrobią ognisko czy warsztaty lub zorganizują pchli targ, podczas którego odkryją pochowane w domowych archiwach pamiątki.

6. Propozycje wydarzeń, o których mieszkańcy wspominali najczęściej przy okazji porad sąsiedzkich, odbywających się zarówno w siedzibie GOK Przeworno jak i kilku świetlicach w gminnych miejscowościach:

- wspólne wyjazdy na wydarzenia kulturalne w regionie (jak na przykład: Kino Grażyna w Strzelinie czy Narodowe Forum Muzyki lub Teatr Capitol we Wrocławiu), dające szansę na uczestnictwo, dzięki niwelowaniu problemów komunikacyjnych z jakimi wszyscy mieszkańcy gminy borykają się na co dzień;
- wieczorki taneczne - spotkania przy muzyce, będące pretekstem także do nawiązywania i podtrzymywania relacji sąsiedzkich;
- teatr amatorski - kółko teatralne - pomysł dorosłych mieszkańców i seniorów, na wspólne długofalowe działania;
- spotkania autorskie z dyskusją - z pisarzami, z twórcami tak lokalnymi jak i krajowymi;
- kino w sali widowiskowej i w plenerze przed GOK w Przewornie - uruchomienie kina sąsiedzkiego dla różnych grup wiekowych, z repertuarem dla dzieci, dorosłych i seniorów, z opcją seansów "pod chmurką" w okresie letnim;
- cykliczne spotkania sąsiedzkie - przygotowywane dla uczestników w sali GOK (z kawą/herbatą), umożliwiające budowanie relacji sąsiedzkich przy rozmowach i wspólnych aktywnościach (np. szydełkowanie, kiszonki);
- wydarzenia muzyczne takiej jak koncerty i recitale, szczególnie dla dorosłej części mieszkańców gminy, w tym wydarzenia związane z kulturą ludową;
- cykl artystyczny "Wieczory z kulturą" dla dorosłych i seniorów (spektakle, koncerty, spotkania, prelekcje, warsztaty) w obiekcie GOK-u w Przewornie.

7. Wyzwania i zadania stojące przed Gminnym Ośrodkiem Kultury w Przewornie:

- przyzwyczajenie odbiorców, mieszkańców gminy do ponownej obecności w GOK - okres pandemii, w czasie której działalność instytucji kultury była czasowo zawieszona, znacząco wpłynął na zainteresowanie ofertą i poziom uczestnictwa;
- stworzenie tak zwanej "mobilnej" oferty kulturalnej w świetlicach w różnych miejscowościach gminy. Animacja świetlic umożliwi mieszkańcom regularne obcowanie z kulturą oraz nawiązanie i utrzymanie relacji z GOK-iem;
- wykorzystanie infrastruktury na Górze Gromnik szczególnie pod kątem propozycji działań dla młodzieży;
- aranżacja i wyposażenie w odpowiednią infrastrukturę umożliwiającą organizację wydarzeń plenerowych dla grup odbiorców w różnym wieku, terenu zielonego wokół obiektu GOK-u
- dodatkowa przestrzeń do animacji w okresie wiosenno-letnim.

8. Największe trudności mające wpływ na prowadzenie działalności kulturalnej dla mieszkańców, z jakimi GOK w Przewornie, boryka się na co dzień:

- budżet jednostki - zbyt skromny na zbudowanie oferty merytorycznej dopasowanej dla różnych grup docelowych, docierającej także do innych miejscowości w gminie;
- warunki pracy w domu kultury związane z zatrudnieniem zespołu, który w tak małym składzie w dłuższej perspektywie nie będzie w stanie efektywnie programować i realizować atrakcyjnej oferty kulturalnej oraz z obiektem, w który mieści się GOK, a który wymaga generalnego remontu z zastosowaniem standardów dostępności;
- braki związane z wyposażeniem: technicznym, administracyjno-gospodarczym, co utrudnia bądź uniemożliwia organizację wydarzeń;
- komunikacja publiczna w gminie;
- łączenie w programie oferty merytorycznej dla różnych segmentów odbiorców.

VI. Rekomendacje dotyczące planowanych do realizacji inicjatyw lokalnych

Na podstawie przeprowadzonej diagnozy lokalnej określiliśmy najważniejsze kierunki rozwijania aktywności kulturalnej w gminie Przeworno. W odniesieniu do planowanego naboru pomysłów na inicjatywy lokalne, szczególnie cenne będą działania uwzględniające co najmniej jedną z następujących cech:

1. Inicjatywy kulturalne i artystyczne o charakterze cyklicznym, wykorzystujące miejscową infrastrukturę dostępną w poszczególnych miejscowościach w gminie - działania i wydarzenia, które będą sprzyjały nabywaniu nawyku regularnego uczestnictwa w kulturze, w tym takie, które w ciekawy sposób wykorzystują dostępną infrastrukturę, w tym w szczególności świetlic wiejskich lub siedziby GOK.
2. Inicjatywy kulturalne i artystyczne dla osób dorosłych oraz osób w wieku senioralnym – działania i wydarzenia, pozwalające na wspólne odkrywanie kultury i sztuki, uzupełniające ofertę gminy o ciekawe propozycje dla tych grup wiekowych, angażujące dorosłych mieszkańców i mieszkanki gminy w ich organizację.
3. Inicjatywy kulturalne i artystyczne o charakterze międzypokoleniowym - działania i wydarzenia polegające na wspólnym tworzeniu, zdobywaniu nowych umiejętności lub przekazywaniu umiejętności z pokolenia na pokolenie.

VII. Rekomendacje dotyczące dalszej działalności GOK w Przewornie.

1. Kulturalne serce gminy.

Gminny Ośrodek Kultury w Przewornie to miejsce, które ma dużą szansę, aby stać się kulturalnym centrum gminy, jak i samego Przeworna. Wymaga to jednak inwestycji zarówno w infrastrukturę, jak i w program, które sprawią, że siedziba GOK stanie się miejscem, które może zapewnić wysokiej jakości warunki do działalności artystycznej i kulturalnej. Warunki, dzięki którym wzrośnie jakość realizowanych wydarzeń i komfort związany z uczestnictwem w nich, ale też warunki do tego, aby grupy amatorskie działające na terenie gminy mogły rozwijać swoją działalność, a dzieci i osoby młode odkrywać i szlifować swoje talenty. Niezbędne są również dalsze inwestycje w zespół – zarówno w osoby, które mogą zająć się profesjonalną obsługą administracyjną i promocyjną oraz produkcją wydarzeń, jak i w animatorów i edukatorów, którzy będą rozwijać program realizowany w poszczególnych miejscowościach. Kluczowe w tym kontekście jest wsparcie zespołu GOK-u w zdobywaniu kolejnych dofinansowań, a co za tym idzie, środków na rozwój instytucjonalny (zarówno w obszarze kadr, jak i niezbędnej infrastruktury).

Dużym i wartym wykorzystania zasobem jest teren zielony wokół budynku GOK. Stanowi doskonałą scenerię do organizowania plenerowych wydarzeń artystycznych, sąsiedzkich i rodzinnych. Teren ten ma wszelki potencjał, aby stać się ulubionym miejscem spotkań, które przy odpowiednim zagospodarowaniu będzie mogło z pewnością konkurować klimatem i renomą z okolicznymi atrakcjami. Ważną rekomendacją jest przy tym, aby realizowane tam działania miały charakter cykliczny, dzięki czemu GOK w Przewornie może stać się naturalną przestrzenią do spędzania wolnego czasu dla mieszkanki i mieszkańców gminy - kolejne wydarzenia aktywizujące lokalną społeczność zorganizowane na tym terenie sprawią, że lokalna społeczność jeszcze mocniej kojarzyć będzie GOK jako otwartą, włączającą i sprzyjającą lokalnym inicjatywom instytucję.

2. Kultura po sąsiedzku.

Jedną z najczęściej wymienianych przez mieszkańców barier w dostępie do kultury są problemy z mobilnością. Brak adekwatnej do potrzeb komunikacji publicznej jest dla wielu osób przeszkodą nie do pokonania i utrudnia nie tylko dostęp do oferty GOK w Przewornie, ale wpływa również na wzajemne relacje i kontakty mieszkańców gminy, szczególnie wśród młodych mieszkańców, którzy poza szkołą nie mają możliwości swobodnego spotykania się ze swoimi rówieśnikami. Mieszkańcy podkreślają, że często łatwiej jest dojechać na wybrane wydarzenie kulturalne do Strzelina, niż dotrzeć do Przeworna. Z tego powodu z dużą aprobatą spotyka się pomysł organizowania wydarzeń w świetlicach znajdujących się w poszczególnych miejscowościach.

W przypadku osób młodych, odpowiednie wykorzystanie świetlic może być odpowiedzią na potrzebę spotkań z rówieśnikami i wspólnego spędzenia czasu w swojej najbliższej przestrzeni. Młodzież sugeruje zagospodarowanie i wykorzystanie świetlic wiejskich jako łącznika z ofertą kulturalną GOK-u w Przewornie. Osoby dorosłe i starsze chętnie będą się spotykać w tych miejscach, aby wspólnie brać udział w warsztatach czy spotkaniach wokół rękodzieła. Jak wspominają, kiedyś mieszkańcy mieli zwyczaj spotykać się przy różnych okazjach w świetlicach, obecnie ta tradycja zanikła. Warto do niej powrócić i tutaj również korzystna będzie cykliczność, powtarzalność spotkań, która pozwoli wyrabiać stopniowo nawyk spotykania się i traktowania świetlic, jak i organizowanych w nich wydarzeń, jako dobra wspólnego, o które dbają nie tylko władze gminy i GOK w Przewornie jako partner, ale także sami mieszkańcy.

3. Kultura dobrze widoczna.

Dużym wyzwaniem jest zwiększenie widoczności GOK w Przewornie wśród różnych grup odbiorców. Z przeprowadzonych rozmów wynika, że instytucja jest dobrze widoczna w mediach społecznościowych dzięki prowadzeniu profilu na portalu Facebook. To właśnie tutaj ofertę GOK najchętniej śledzi młodzież i osoby z grupy młodych dorosłych, jak i rodzice małych dzieci. Kolejnym krokiem do rozwijania kręgu odbiorców może być stworzenie prostej i łatwej w obsłudze strony internetowej wraz z przypisanym jej newsletterem.

Starsi mieszkańcy gminy często mają ograniczony dostęp do internetu, zwłaszcza, że w wielu miejscowościach jest słaby zasięg sieci telefonicznych i internetowych. W przypadku tej grupy ważne są informacje zamieszczane na tablicach ogłoszeń, takie jak plakaty oraz ulotki w okolicznych sklepach. Pojawił się również pomysł powiadomień sms - większość osób korzysta z telefonów komórkowych. Nieocenionymi partnerami w docieraniu z informacją są sołectwa - zarówno sołtysi, jak i radni, których zaangażowanie pozwala na szybki, bezpośredni kontakt z mieszkańcami danej miejscowości.

VIII. Podsumowanie

Gmina Przeworno, rejon o wielu walorach turystycznych i przyrodniczych, ma również olbrzymi potencjał kulturotwórczy. Dobrze zarządzana kultura, uwzględniająca nie tylko potrzeby różnych grup, ale też czynniki geograficzne i ekonomiczne, ma szansę stać się tu spoiwem dla lokalnych wspólnot, przestrzenią do spotkań i międzypokoleniowej wymiany wiedzy i doświadczeń. Gminny Ośrodek Kultury w Przewornie od dwóch lat konsekwentnie wdraża rozwiązania, które mają pomóc w osiągnięciu tego celu. Przeprowadzona diagnoza potwierdziła słuszność obranego kierunku i mamy nadzieję, będzie stanowiła ważne odniesienie przy planowaniu kolejnych działań.

Mieszkańki i mieszkańcy, których mieliśmy okazję poznać podczas diagnozy, to ważni i niezbędni sojusznicy w budowaniu wysokiej jakości oferty kulturalnej w gminie. Dziękujemy wszystkim osobom, które zaangażowały się w diagnozę wypełniając formularze, uczestnicząc w spotkaniach i warsztatach.

Zespół projektowy:

Dyrektor Gminnego Ośrodka Kultury w Przewornie - Marlena Świdarska

Zespół Gminnego Ośrodka Kultury w Przewornie: Edyta Litwin, Ewelina Czerniak

Opieka merytoryczna: Paweł Kamiński

Prowadzenie diagnozy i opracowanie raportu: Marlena Świdarska, Maria Zięba, Sylwia Świerczyńska, Krzysztof Bielaszka

Raport z diagnozy lokalnej przeprowadzonej w gminie Przeworno, w ramach programu Dom Kultury + Inicjatywy Lokalne 2022, realizowanego przez Narodowe Centrum Kultury.

Diagnoza powstała w ramach projektu

**RAZEM
DLA KULTURY**

realizowanego przez Gminny Ośrodek Kultury w Przewornie.

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego

NARODOWE
CENTRUM
KULTURY

DOM
KULTURY+

Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach programu Narodowego Centrum Kultury: Dom Kultury+ Inicjatywy lokalne. Edycja 2022

